[א]הראשון בראש וברגל הראש בימינו וחוטמו כלפי זרועו קרניו בין אצבעותיו [א)]בית שחיטתו מלמעלן והפדר נתון עליה [ב)]הרגל של ימין בשמאלו ובית עורן לחוץ [ב]השני בשתי ידים של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ [ג]השלישי בעוקץ וברגל העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו ואצבע הכבד ושתי כליות עמו הרגל של שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ [ד]הרביעי בחזה ובגרה החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיו בין שני אצבעותיו [ה]החמישי בשתי דפנות של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ [ו]הששי בקרבים הנתונים בבזך וכרעים על גביהן מלמעלה [ג)]הז' בסולת השמיני בחביתים התשיעי ביין [ז]הלכו ונתנום מחצי כבש ולמטה במערבו ומלחום וירדו [ח]ובאו להן ללשכת הגזית לקרות את שמע: **גמ'** תנא [ד)]יד ורגל כעקידת יצחק בן אברהם: לא היו כופתין את הטלה מאי טעמא רב הונא ורב חסדא חד אמר משום בזיון קדשים וחד אמר [ה)]משום דמהלך בחוקי העמים מאי בינייהו איכא בינייהו דכפתיה בשיראי אי נמי [ו)]בהוצא דדהבא [ט]תנן התם [ג][ז)]שלש עשרה שולחנות היו במקדש [י]שמונה של שיש בבית המטבחיים שעליהם מדיחין את הקרבים [כ]ב' [ח)]במערבה של כבש אחד של שיש ואחד של כסף על של שיש נותנין את האברים ועל של כסף כלי שרת [ל]ובאולם שנים מבפנים על פתח הבית אחד של (א) כסף ואחד של זהב על של כסף נותנין [ה]לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו [מ]שמעלין בקודש ולא מורידין [ט)]ואחד של זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמיד מכדי [ט)]אין עניות במקום עשירות אמאי עבדי דשיש ניעבדו דכסף [ו]ניעבדו דזהב אמר רב חיננא בשם רבי אסי ורבי אסי בשם רבי שמואל בר רב יצחק מפני שהוא מרתיח: של שחר היה נשחט על קרן [ז][י)]מזרחית צפונית: מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא [א)]שנים ליום כנגד היום תניא נמי הכי [י)]שנים ליום כנגד היום אתה אומר נגד היום או אינו אלא חובת היום כשהוא אומר [ב)]את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים הרי חובת היום אמור הא מה אני מקיים שנים ליום נגד היום הא כיצד תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה ושל בין הערבים היה נשחט על קרן צפונית מזרחית על טבעת שניה: עשרה דברים שאל אלכסנדרוס מוקדון את זקני הנגב אמר להן

מן

הראשון בראש וברגל כיצד הראש בימינו. שהראש קודם לכל האברים דכתיב (ויקרא א) ונתח אותה לנתחיה את ראשו ואת פדרו הילכך הראש בימינו: **וחוטמו כנגד זרועו.** חוטם הבהמה פונה נגד זרועו ואז קרניו בין אצבעותיו. גב הראש על גב פיסת ידו ובית שחיטה פונה למעלה: **והפדר נתון עליה.** לכסות מקום השחיטה וזהו כבוד של מעלה: **רגל של ימין בשמאלו ובית עורו לחוץ.** מקום שמפשט הופשט העור היה כלפי חוץ אל העם ומקום החתך כלפי המוליך והכי שפיר למעבד כדי שלא יראה החתך ומפרש ביומא (דף כה:) מ"ט סליקא לרגל בהדי רישא דאיכא למ"ד התם דכך ניתוחו היה קרב הראש והרגל וב' ידים ושני דפנות החזה והגרה והעוקץ והרגל ואיכא למ"ד דכך עילויא דשומנא היה קרב פי' כדכך שהאברים שמנים זה מזה הם קריבים הראש והרגל ושני דפנות החזה והגרה ושני ידים והעוקץ והרגל ובין למ"ד דכך עילויא ובין למ"ד דכך נתוחו אין זה סדר שהרגל קרב עם הראש שהרי בניתוח שני ידים קודמין ומפרש התם מאי טעמא רגל סליק בהדי רישא הראש כבר פירשתי שהוא קודם וגזרת הכתוב היא ומה טעם רגל עמו משום דרישא נפישי ביה עצמות סלקא רגל בהדיה שהוא כולו בשר והכי שפיר למעלה שתהא בהקטרה עצמות ובשר ואין בשום אבר כ"כ בשר עמו כרגל: **השני בב' ידים.** האי תנא אזיל בתר איברא דבישרא כלומר בתר גדול האברים שהאברים גדולים זה מזה הם קודמים הילכך ב' ידים קודמים שהן גדולות מהעוקץ והרגל: **של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו.** דרך הליכתן מוליכין אותן למזבח ובית עורה של כל אחד ואחד לחוץ: **הג' בעוקץ וברגל השמאלי העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו.** היא דבוקה בעוקץ והולכת בין האצבעות וגם אצבע הכבד דבוק בעוקץ וגם הצלעות דבוקות בעוקץ אצבע הכבד וב' הכליות עמו הרגל של שמאל כו': **הרביעי בחזה ובגרה.** ובגולגל החזה בימינו שהוא חשוב יותר והגרה בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו והאי דלא פירש ובית עורה לחוץ היינו טעמא דשני צלעותיו מונחין בין אצבעותיו א"כ הוי בית עורה לחוץ אבל גבי דפנות לא פירש לך כלום והיה יכול לישא דפנות על פס ידו לכך פירש בית עורה לחוץ: **החמישי בב' דפנות של ימין כו'.** ובית עורן לחוץ: **הששי בקרבים הנתונין בבזך.** כף מתרגם בזך ולפי שאין מחוברין יחד צריך ליתנן בכלי וכרעים על גביהם מלמעלה: **השביעי בסלת.** שלאחר הקטרת אברי תמיד מקטירין מנחתו דהיינו סלת (ב): **חביתי כ"ג.** דאמר ביומא (דף לד.) עולה ומנחה שם מנחה ואפילו חביתין: **הח' ביין.** נסכים רביעית ההין כל אלו קרבים עם האברים דאין מקריבין עולה בלא מנחה ונסכים וחביתים אף על פי שקריבין בעטור כהן גדול הואיל ומן הפסוק הם קודמין לנסכי תמיד (צריך לנו שאר האברים): **הלכו ונתנום מחצי כבש ולמטה.** ולא מחצי כבש ולמעלה שלאחר הקטורת הקטורת מוזלין ומוליכין אותן למזבח ואם היו קריבים למזבח לא תרמה הולכה הילך צריך להניחן מחצי כבש ולמטה שלאחר כך לכשיתחזרו ויוליכו או הם או אחרים תרמה הולכה חשובה והכי יפה לעשות שאם קרובים למזבח נראה כמוקטרים ועוד דפעמים שיקטירם קודם הקטורת הואיל וקרובים הם כל כך למזבח: **במערבו.** של כבש ולא במזרחו שהרי בלכתם למזבח להוליך אברים למזבח ולדרוס במערכה דרך מזרחית של כבש (ג) שהרי כבש

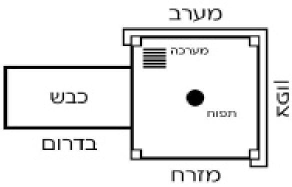

לאמצע המזבח ומכאן ומכאן תופס המזבח ח' אמות לכל צד לאחר שכלה הכבש שהרי הכבש ט"ז והמזבח ל"ב נמצא ח' אמות לכל צד ומקום המערכה במזרח המזבח אצל מזרחו של כבש ורחב המערכה אינו תופס עד חצי המזבח שהרי התפוח באמצע המזבח נמצא אתה אומר הליכתו למזבח לזרוק האברים למערכה לכך נותנים האברים במערבו של כבש לפנות מקום הליכתו: **ומלחום.** דכתיב על כל קרבנך תקריב מלח: **ובאו ללשכת הגזית לקרות את שמע.** ולאחר ק"ש יקטירו את הקטורת והכי נכון הדבר שיתפללו קודם שיקטירו שוס הקטר ויעל קרבנם לריח ניחוח: **גמ' תנא יד ורגל.** יחד כעקידת יצחק כו': **חד אמר משום בזיון קדשים וחד אמר מפני שהוא מהלך בחוקי העמים.** כשמקריבין זבח לעבודת כוכבים הן כופתין אותו כך ארבעה רגלים יחד: **ומאי בינייהו.** בין למר ובין למר אסור לעשות: **איכא בינייהו דכפתיה בשיראי.** במילת משום בזיון קדשים ליכא משום חוקי העמים איכא: **עשר שולחנות היו במקדש.** בעזרה ב' שולחנות שהיו באולם לא חשיב הכא בהדי עשר אלא אותם שהיו בעזרה: **ח' של שיש בבית המטבחיים.** אצל הטבעות בצפון שעליהם מדיחין את הקרביים וב' במערב הכבש וב' באולם מבפנים אצל פתח ההיכל אחד של (ד) כסף וא' של זהב: **בכניסתו.** כשמגיעין לפתח מניחין אותם עליו ועומדין בו לפוש: **ועל של זהב ביציאתו.** ושם היה מונח עד שיקטירו הבזיכין כך מפרש במנחות בפרק שתי הלחם (דף נט:): **שמעלין בקדש ולא מורידין.** כגון בכניסתם מניחין על של (ה) כסף וכשמגיע בהיכל [ח]על של משה שהיה מצופה זהב הרי עלייה ולא מורידין לפיכך ביציאתו מניחו על כלי של זהב ועשר שולחנות היו עדיין בהיכל שעשה שלמה והא דלא חשביה הכא דלא חשיב אלא אותן שמניחים עליהם ובאותן של שלמה לא היו מסדרים כדאמרינן במנחות פרק שתי הלחם (דף נט.) עשר שולחנות עשה שלמה ולא היו מסדרים אלא על של משה כו': **מפני שמרתיה** [ט]את הלחם ומחממו וממהר להתעפש: **שנים ליום נגד היום.** נגד השמש או אינו אלא חובת היום כלומר כל יום ויום תקריבו שנים כשהוא אומר וכו': **כיצד תמיד של שחר היה נשחט על קרן צפונית מערבית על טבעת שניה.** כדפרישית במתניתין כזה:

מן

עין משפט
נר מצוה

ט א מיי' פ"ו מהלכות מעשה הקרבנות הל' יא:
י ב מיי' שם הל' יב:
יא ג מיי' שם הל' יג:
יב ד מיי' שם הל' יד:
יג ה מיי' שם הל' טו:
יד ו מיי' שם הל' טו:
טו ז מיי' שם הל' ד:
טז ח מיי' פ"ו מהל' תמידין ומוספין הל' ד:
יז ט מיי' שם פ"ה הלכה י:
יח י מיי' פ"ה מהלכות בית הבחירה הלכה יד:
יט כ מיי' שם פ"ב הלכה טו:
כ ל מיי' שם פ"ג הל' טו:
כא מ מיי' שם הל' יב:

שיטה מקובצת

א] אצבעותיו ובית שחיטתו: ב] נמי בחוטא דדהבא תיבת בהוצא נמחק: ג] תנן התם עשרה כך גריס רי"ש: ד] ב' במערב הכבש אחד תיבת של נמחק: ה] נותנין עליו לחם: ו] או דזהב תיבת ניעבדו נמחק: ז] קרן צפונית מערבית כו' תיבות מזרחית צפונית נמחק: ח] בהיכל מניחין על שולחן של משה: ט] את הבשר ומחממו וממהר לסרוח הסי"ד:

פי' הרא"ש

הקרקע מראשי הצלעות ונשאר ממין נקב בין ראשי הצלעות: **עד שמגיע לשתי צלעות.** אותן שנשארו עם הגרה: **ב' צלעות.** דבוקות מלמעלה אותן הנשארים עם העוקץ: **והיא היתה גדולה.** לפי שהסדרה עמה: **בא לו לעוקץ.** הוא סוף הסדרה הסמוך לאליה: **נוטל את הרגל השמאלית.** הנשאר לבדו כשהבהמה היתה תלויה בו: [illegible] **והפדר נתון עליה.** לכסות את הדם: **בשמאלו.** מפני דהולכת אברים למזבח היה עבודה דלא מעכב כפרה לכך אין צריכה ימין ולכך מוליך ב' אברים בשתי ידיו ונושא האבר החשוב בימין ואת' בשמאל: **ובית עורה לחוץ.** מקום הסמוך לעור הוא לצד החוץ כלפי מעלה ומקום החתך על פס ידו: **בבזך.** קערה כף תרגומו בזיכא: **וכרעים ע"ג.** דכתיב והקרב והכרעים ירחץ במים והקטיר המזבח: **מחצי כבש ולמטה.** אבל לא מחצי ולמעלה [illegible] קודם שילכו ללשכת הגזית לקרות ק"ש ולהתפלל. א"נ הרחיקם מן המזבח כדי שתהא הולכה לאותם למזבח חשובה [illegible] מ"ד לצריכין קרבן. והא דאמרינן בפרק [illegible] (דף נד:) [illegible] תמיד [illegible] כבש ולמטה ובשל מוספין במערב לפי שבשבת (גם) יש מוסף והוא עיקר חובת היום היו מקדרין המוסף במערב כלפי שכינה והתמיד במזרח: **ומלחום.** כדכתיב על כל קרבנך תקריב מלח: **לקרוא את שמע.** ולהתפלל דלה קודם הקטרה שיהא קרבן ריח ניחוח: **גמ' משום בזיון קדשים.** שכן דרך טפשי טלאים למכור: **בחוקי [העמים].** שכן דרכם לקשור כשמקריבין: **א"ב דכפתי' בשיראי או בהוצא דדהבא.** כשקושר של זהב משום בזיון קדשים ליכא משום חוקי לדוקי ובייחוס איכא: **תנן התם.** במס' שקלים [פ"ו מ"ד] ואגב דאמר לעיל משום דכפתי' בהוצא דדהבה ליכא משום בזיון קדשים פריך לייעבד שלחנות של זהב. א) הר"י מתניתין דשקלים שמדיחין עליהם הקרבים הא דאמרינן שמדיחין הקרבים בלשכת המדיחין היינו הכרס: **נותנין האברים.** של קרבן יחיד אבל תמידין ומוספין הכהנים הזוכים באברים מקבלין אותן מיד המנתח ומוליכין אותן לכבש ומניחין אותן מחצי כבש ולמטה אבל קרבן יחיד פעמים שכהן אחד מקריב עולה לבדו ומניח את האברים על השולחן עד שמעלן זה אח"ז: **ועל של כסף כלי שרת.** אותן צ"ג כלים שהוציאו מלשכת הכלים: **על של כסף נותנין לחם הפנים.** כשנכנסין כשהיו אופין אותן מע"ש היו נותנין אותן על השולחן עד למחר עד שיסדרו אותן על השולחן בהיכל ולמ"ד אפייתן דוחה שבת אחר אפייתן מסדרין אותן על השולחן עד שמגיע זמן סידורן: **מעלין בקדש ולא מורידין.** כבפרק שתי הלחם [דף נט.] דרש לה מקרא. וכיון שסלקוהו משולחן של זהב לא יורידוהו לתת לשולחן של כסף: **מפני שמרתיח ומחמם את הבשר ומתקלקל.** ובירושלמי פריך והלא לא היה מסריח בשר קודש מעולם ומשני אין מזכירין מעשה נסים כלומר אניסא לא סמכינן: **כנגד היום.** במקום שאור היום: **עשרה דברים.** משום דאיירי בשמש קבעה לה גם זו:

הכל

חשק שלמה על פי' הרא"ש א) נ"ל דצ"ל דאיירי מתניתין דשקלים בשאר הקרבים והא דאמרינן הכא שמדיחין הקרבים בלשכת כו'.

מסורת הש"ס

א) זבחים כד: יומא מח: [מנחות י.], ב) [מנחות נב.], ג) [סוכה נד.], ד) שקלים פ"ו מ"ד, ה) [לדברי המפרש תיבת שלש ליתא], ו) [מנחות נט: שקלים פ"ו מ"ד ע"ש], ז) [כריתות כח. וש"נ], ח) [לעיל כט. שבת קב: וש"נ], ט) [צפונית מערבית], י) [יומא סב:].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אחד של שיש ואחד של זהב על של שיש נותנין לחם הפנים: (ב) מפרש ד"ה הז' בסלת וכו' סלת הס"ד ואח"כ מ"ה חביתין חביתי כ"ג: (ג) ד"ה במערבו וכו' מזרחית של כבש היה שהרי וכו' האברים למערכה היה במזרח ולכך נותנין: (ד) ד"ה ח' של שיש וכו' פתח ההיכל אחד של שיש ואחד של זהב וכו': (ה) ד"ה שמעלין וכו' על של שיש וכשמגיע בהיכל:

תורה אור השלם

א) וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַייָ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: [במדבר כח, ג]

ב) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: [במדבר כח, ד]

רבינו גרשום

[גמ'] **משום בזיון קדשים.** שלא יכפתוהו כולו כדרך שעושין בחולין: **שהוא מהלך בחוקי המינין.** שהן היו מציירין לכופתו כולו: **דכפתיה בשיראי או בהוצא דדהבא** וכפתיה כולו. למ"ד משום בזיון ליכא למ"ד משום חוקי מינין איכא: **נותנין לחם הפנים בכניסתו.** עד שיסדרו כל אחד ואחד כתיקונו על השלחן הפנימי עם הבזיכין שלו והבזיכין: **ועל של זהב ביציאתו.** כשהיו מוציאין אותו בשבת האחרת לחלקו בין הכהנים מניחין אותו שם עד שיתחלק כולו: **מפני שהוא מרתיח.** אותו של כסף וזהב מחממת החמה ומחממין את האברים ומפסידין: **שנים ליום נגד היום.** נגד זריחת עמוד השמש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com